

РЕШЕНИЕ

№ 389

гр. София, 03.04.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 10-ТИ ГРАЖДАНСКИ, в публично заседание на петнадесети март през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Ралица Димитрова

Членове: Нина Стойчева
                  Петя Алексиева

при участието на секретаря Ваня Ил. И.ова
като разгледа докладваното от Ралица Димитрова Въззивно гражданско дело
№ 20231000502089 по описа за 2023 година

Производството е образувано по въззивна жалба на Р. М. Ч. срещу решение № 2849/01.06.2023г. на СГС, ГО, 17 състав, постановено по гр.д. № 10338/2022г. в частта, в която е отхвърлен искът ѝ по чл.2, ал.1, т.3 пр.2 от ЗОДОВ за обезщетение за неимуществени вреди над 4 000лв. до 200 000лв.

Жалбоподателят твърди, че първоинстанционното решение е неправилно и необосновано. Съдът не е взел предвид установените факти за нравствените, емоционалните и психическите ѝ терзания, накърнената ѝ чест, достойнство, уронения престиж и доброто ѝ име в обществото. Не е съобразена заеманата от нея длъжност на съдия и широкият медиен отзвук на повдигнатите обвинения. Нарушен е принципът за справедливост, регламентиран в чл.52 от ЗЗД и не е отчетена съдебната практика. От представените доказателства се установява, че след повдигане на обвинението е отключила психично заболяване, свързано с рязко повишаване на тревожността и стреса. От показанията на разпитаните свидетели се доказва, че жалбоподателят е преживяла много тежко случващото се, сринала се е психически, изживяла е силен психо- емоционален стрес, притеснение, загуба на самочувствие, чувство на безпомощност и обреченост, злепоставяне

пред близки, роднини и приятели. Р. Ч. е изпаднала в депресия като често е получавала припадъци и панически разстройства. Разделила се е със съпруга си. Въззивникът счита, че за сравнително дълъг период - 2г. и 7 месеца, е била обвиняема за две тежки престъпления от общ характер. Това е довело до отчуждаване от приятели и колеги, изпитвала е срам и смущение от дистанцирането на хората, с които обичайно е общувала. Позовава се на практика на ВКС. Счита за неоснователно направеното от ответника възражение за изтекла погасителна давност по отношение на претенцията за лихва като се позовава на Закона за мерките и действията по време на извънредното положение, обявено от Народното събрание от 13.03.2020г., продължило да 01.04.2022г.

Затова моли въззивния съд да отмени решението в обжалваната част и постанови друго, с което да уважи иска изцяло.

Прокуратурата на Република България в съдебно заседание чрез представляващия я прокурор оспорва жалбата.

Съдът, след като обсъди събраните по делото доказателства в първоинстанционното и въззивно производство по реда на чл.235 от ГПК, намира за установено следното от фактическа и правна страна:

Съдът е сезиран с иск по чл.2, ал.1, т.3, пр.2 от ЗОДОВ за присъждане на обезщетение за неимуществени вреди. В исковата молба ищецът Р. Ч. твърди, че на 26.11.2014г. „Белведере Дистрибуция“ ЕООД и „Домейн Менада“ ЕООД са депозирали пред Инспектората на ВСС сигнал по т.д. № 6907/14г., което тя е разглеждала като съдия в СГС. На 04.12.2014г. посланикът на Република Франция К. Л. К. също е депозирал сигнал до ИВСС. На 05.12.2014г. в предаването на БТВ „Тази сутрин“ я е нарекъл „гнила ябълка“. На 27.02.2015г. срещу нея е образувано ДП № 65/15г. по описа на СГП- СЗ „Антикорупция“ по две обвинения за престъпление по чл.282, ал.2 вр. с ал.1 вр. с чл.26, ал.1 НК и по чл.288 НК. Дисциплинарното и наказателно производство са образувани за действия, извършени в качеството ѝ на съдия. Двете обвинения са за тежки умишлени престъпления, свързани с професионалната ѝ реализация. Те са коментирани в множество медии като са определяни като корупционни, „кражба на фирми“ и скандални. Колегите ѝ съдии са започнали да я отбягват, не са желали да разговарят с нея. След като е била отстранена от длъжност се е затворила в

дома си, приемала е само най- близките си хора и е отказвала телефонни разговори. Плачела е непрекъснато и е използвала успокоителни лекарства. Случилото се е било огромен стрес за ищеца, чиито последици търпи и по настоящем. Досъдебното производство е било прекратено на 27.10.2017г., което не е било обявено от прокуратурата. Твърди, че по отношение на нея е имало негативизъм от обществото, дезинтегрирала се от приятели, настъпил е срыв на положителната ѝ обществена репутация като съдия. Всичко това е променило начина ѝ на живот, увредило е психиката ѝ, превърнало я е в човек без очаквания, планове и надежди. Р. Ч. твърди, че разследването е протичало бавно и неритмично и не покрива изискванията за „разумен срок“.

Затова моли съда да осъди Прокуратурата на Р България да ѝ заплати обезщетение за неимуществени вреди в размер на 200 000лв. в едно със законната лихва, считано от датата на влизане в сила на постановлението за прекратяване-11.10.2017г. до окончателното ѝ изплащане. Претендира разноски.

Ответникът Прокуратура на РБългария в срока по чл.131 от ГПК е депозирал писмен отговор, с който оспорва предявения иск. Не оспорва, че срещу ищеца е проведено наказателно производство в досъдебна фаза за две тежки умишлени престъпления, което е прекратено. Взета е най-леката мярка за неотклонение „подписка“, която практически не ѝ е създала сериозни затруднения и ограничения в обичайния ѝ начин на живот. Липсват доказателства за действително претърпените вреди от ищеца. Прокуратурата не носи отговорност за медийното отразяване на случая. Срещу ищеца през 2015г. е образувано и друго досъдебно производство по чл.311, ал.1 от НК, като съгласно съдебната практика наличието на друго, паралелно наказателно преследване спрямо същото лице, сочи на по- ниска степен на евентуални преживявания във връзка с конкретното наказателно производство. При определяне на размера на обезщетението следва да се вземе предвид чл.52 от ЗЗД. Счита, че искът е предявен в завишен размер. Прави възражение за изтекла погасителна давност по отношение на вземането за претендирана законна лихва.

Безспорно е, че на 27.02.2015г. срещу Р. Ч. е образувано ДП № 65/15г. за престъпление по чл.282, ал.2 вр. с ал.1 вр. с чл.26, ал.1 от НК и чл.288 от НК.

Не се спори, че досъдебното производство срещу нея е прекратено с постановление от 26.09.2017г. на основание чл.199, ал.1, чл.243, ал.1, т.1 във вр. с чл.24, ал.1 т.1, пр.2 от НПК, връчено ѝ на 03.10.2017г.

Не е спорно, че по отношение на нея е взета мярка за неотклонение „подписка“ за периода 18.11.2015г. до 26.06.2017г.

Към отговора на исковата молба е представена справка за образуваните наказателни производство срещу ищеца.

По делото е представен болничен лист, издаден на ищеца, копие от лична амбулаторна карта, копия от официалния сайт на ответника във връзка с наказателното производство срещу нея.

В хода на съдебното дирене са събрани гласни доказателства.

Свидетелите М. и М. познават ищеца. Първият от около 15 години, втората от 2012-2013г. Свидетелят М. е бил неин защитник по едно от наказателните дела. Била са две обединени в едно. Двете са били за длъжностни престъпления. Ищецът е била обявена за национално издирване във време, в което тя се е лекувала в провинцията. Когато е разбрала това се е явила в ГДБОП и тогава е била задържана. Бил е внесен обвинителен акт в СГС, а после е преминало в СпНС, където е продължило 2-3 години. Имало е оправдателна присъда на две инстанции. Свидетелите описват емоционалното състояние на Р. Ч., как наказателното производство ѝ се е отразило, включително и на семейството ѝ. Със съпругът ѝ са се разделили първо фактически, а след това и официално. Двете ѝ деца са я подкрепяли. Получавала е паник- атаки. Променила се е . Била е весел и жизнен човек докато е ходела на работа. В момента не работи и с дни не излиза от дома си. И към момента не се е възстановила.

Съдът кредитира показанията на свидетелите като основаващи се на лични впечатления за фактите и обстоятелствата, които излагат.

Първоинстанционният съд е уважил предявения иск за сумата от 4 000лв. и го е отхвърлил до пълния му предявен размер. В уважената част решението е влязло в сила.

Пред настоящата инстанция нови доказателства не са ангажирани.

При така установената фактическа обстановка от правна страна съдът приема, че предмет на въззивно разглеждане е иск по чл.2, ал.1, т.3, пр.2 от

ЗОДОВ за обезщетение за неимуществени вреди.

Въззивният съд се произнася служебно по валидността на първоинстанционното решение, по допустимостта му в обжалваната част, а по правилността му е обвързан от посоченото в жалбата- чл.269 от ГПК, с изключение на допуснато нарушение на императивна материалноправна норма.

Атакуваното решение е валидно и допустимо.

По правилността му.

Законодателят е предвидил отговорност на Държавата за вреди, причинени на физически лица от незаконни действия на правозащитните органи- дознание, следствие, прокуратура и съд. Наведените в исковата молба обстоятелства могат да бъдат квалифицирани по чл.2, ал.1, т.3, пр.2 от ЗОДОВ, а именно, ако наказателното производство бъде прекратено, защото извършеното деяние не е престъпление. На основание чл.4 от ЗОДОВ държавата отговаря за всички вреди, пряка и непосредствена последица от увреждането. Т.е. включват се както неимуществените, така и имуществените вреди.

За да се ангажира отговорността на правозащитните органи следва да са налице няколко предпоставки: техни незаконни действия или бездействия, причинени вреди и причинна връзка между двете. В случая е налице хипотезата на чл.2, ал.1, т.3, пр.2 от ЗОДОВ- воденото срещу Р. Ч. наказателното производство е било прекратено, защото деянието не съставлява престъпление. Не е спорно, че срещу нея е започнало наказателно преследване на 27.02.2015г. за извършени престъпления по чл.282, ал.2 вр. с ал.1 вр. с чл.26, ал.1 от НК и по чл.288 от НК. Безспорно е, че наказателното производство е приключило с прекратително постановление на СГП- СЗ „Антикорупция“ от 26.09.2017г. За да настъпи стабилитета му като основание за възникване на отговорността на държавата за вреди от незаконни действия на правозащитните органи, изисква то да е съобщено на лицето, което претендира вреди по чл.2, ал.1, т.3 от ЗОДОВ и то да не е поискало продължаване на наказателното производство и за да завърши с оправдателна присъда. Това постановление е връчено на ищеца на 03.10.2017г. и е влязло в сила на 11.10.2017г./ Р № 205/06.11.2019г. по гр.д. № 863/19г., III г.о. на ВКС, Р № 184/26.05.2015г. по гр.д. № 7127/14г., IV г.о. на

ВКС/. Ищецът, в качеството му на правоимащо лице, не е поискал продължаване на наказателното производство, за да завърши то с оправдателна присъда.

Наказателното производство само в досъдебната фаза е проведено за период от 2 година и 7 месеца. За да се ангажира отговорността на прокуратурата не е необходимо да има повдигнато обвинение на лицето, срещу което е образувано и водено наказателно/ досъдебно производство, което е прекратено поради това, че деянието не е престъпление, за да се приеме, че следва да се ангажирана отговорността ѝ. Наказателната репресия е била незаконосъобразна и може да породи негативни последствия за лицето, което е разследвано и когато не е внесен обвинителен акт в съда. / Р № 431/11.04.2016г. по гр.д. № 2329/15г., IV г.о на ВКС, Р № 300/22.10.2015г. по гр.д. № 527/15г., IV г.о. на ВКС/.

Обезщетението по чл.2, ал.1, т.3, пр.2 от ЗОДОВ за неимуществени вреди включва и вредите от незаконното задържане под стража. В случая взетата мярка за неотклонение срещу ищеца е „подписка“ на 18.11.2015г. Тя е действала до 26.06.2017г. , т.е. за 1г. и 7м.

Съгласно чл.6 от ЕКЗПЧ всяко лице има право на справедлив процес в разумен срок. В наказателното преследване той засяга досъдебното и съдебно производство, включително и инстанционния контрол на присъдата, решението или определението до влизането им в сила. Според практиката на ЕСПЧ наказателното производство започва от момента, когато лицето е било засегнато от действия, предприети от държавните органи в резултат на подозрение за извършено от него престъпление, привлечено е като обвиняем, включително е предприета предварителна проверка. В случая това е станало на 27.02.2015г., когато срещу ищеца е образувано ДП № 65/15г. и е приключило на 11.10.2017г. При съобразяване на критериите на чл.2б, ал.2 от ЗОДОВ съдът приема, че наказателното производство е приключило в разумен срок.

Обезщетението за неимуществени вреди се определя от съда по справедливост чл.52 от ЗЗД. Справедливостта не е абстрактно понятие. То включва обсъждането на обективни критерии, свързани с вида на уврежданията, начина на настъпването им, наличието на остатъчни поражения от тях, от които да няма лечение, прогноза за бъдещото

здравословно състояние на увредения, неговата възраст и влошаване на здравословното му състояние.

В тежест на всяка страна е да докаже твърденията си, от които черпи за себе си благоприятни правни последици. В това се състои доказателствената тежест, а не само в ангажиране на доказателства- чл.154, ал.1 от ГПК. В тежест на ищеца по предявения иск е да установи при условията на пълно и главно доказване настъпването на неимуществените вреди, които твърди да са настъпили за него. В тази връзка са допуснати гласни доказателства. Депозираните свидетелски показания установяват твърденията в исковата молба за това, че наказателното производство се е отразило изключително негативно на ищеца и нейната личност. Страхът, като обективен и реално съществуващ фактор, също следва да бъде отчетен при определяне на неимуществените вреди. Безспорно едно наказателно преследване е източник на негативни емоции у разследвания, както и предизвиква стрес у него. Наказателната репресия създава усещания за застрашеност от осъждане. При определяне на обезщетението следва да се съобрази, че ищецът е била обвинена в две тежки престъпления по смисъла на чл.93, т.7 от НК, но и обстоятелството, че наказателното производство срещу нея е приключило в разумен срок. То не е продължило в съдебна фаза.

При определяне на обезщетението съдът следва да съобрази, че ищецът е била обвинена за престъпления по служба, а именно в качеството ѝ на съдия в СГС. Това е значима длъжност, свързана с правосъдието и правовия ред и предпоставя по- голям обществен интерес към наказателното производство. Медийното отразяване, независимо от това дали, прокуратурата ще оповестява информация за хода на разследването, е неизбежно. Но именно поради заеманата длъжност и повишения интерес, вредите, които търпи един такъв човешки индивид са в значително по- висока степен. Наказателното производство засяга неговият живот като личност, но и обществения му престиж в професионално отношение. Разследването влияе на формиране на общественото мнение спрямо обвинения. Очакванията и изискванията към такава професия като съдия е свързано с по- големи изисквания за почтеност и спазване на законите. От свидетелските показания се установява, че Р. Ч. е понесла тежко повдигнатите ѝ обвинения. Затворила се е в дома си, не е контактувала с никого, освен с най- близките си хора, отразило се е на отношенията със съпруга ѝ като те официално са се разделили. Получавала е

паник- атаки, наложило се е лечение от психиатър и приемането на медикаменти във връзка с психическото и емоционално ѝ състояние. Незаконното наказателното производство е създадо фактическа невъзможност за нея за професионална реализация като магистрат. Била са поставени под съмнение нейните професионални качества, уронено е било името ѝ като съдия. Изложеното обосновава по- висок интензитет на негативните емоции и отражение в неимуществената сфера по отношение на такива личности, а особено, когато обвинението е за извършване на умишлено престъпление от професионалната им сфера.

Съдът като съобрази ПП на ВС № 4/23.12.1968г. и след като извърши преценка на установените в процеса обективно съществуващи обстоятелства намира, че справедливото обезщетение за неимуществени вреди е 20 0000 лв.

По отношение на възражението за изтекла погасителна давност на искането за присъждането на законна лихва.

Своевременно Прокуратурата на Република България е направила правопогасяващо възражение по чл.111, б. „в“ от ЗЗД и то е било уважено. Жалбоподателят се е позовал на Закона за мерките и действията по време на извънредното положение, обявено от Народното събрание от 13.03.2020г. с твърдението, че извънредното положение е продължило до 01.04.2022г. и вземането за лихви не е погасено по давност. Въззивният съд счита, че извънредното положение е отменено на 13.05.2020г. и въпреки, че за два месеца погасителната давност е спряла на тече към момента на предявяване на исковата молба са изминали повече от три години и вземането за лихва е погасено преди 04.10.2019г.

При определянето му съдът съобрази икономическата конюнктура в страната, а именно минималната работна заплата за 2017г., когато е настъпило основаниято за ангажиране на отговорността на ответника. Тя е 460 лв. или съответно 43 минимални работни заплати за страната. Обезщетението съответства както на доказаните в процеса неимуществени вреди, но така също и на стандарта на живот в страна.

Поради изложеното обжалваното решение следва да се отмени в частта, в която предявеният иск за неимуществени вреди е отхвърлен за сумата над 4 000 лв. до 20 000лв. Решението следва да се потвърди в останалата обжалвана част.

По разноските.

При този изход на спора разноси за Р. Ч. не се дължат, тъй като не е направено такова искане.

Следва да се присъди адвокатско възнаграждение на процесуалния й представител на основание чл.38, ал.1 т.3 от ЗАдв. в размер на 1488лв. с ДДС за САС и още 944, 40лв. с ДДС за СГС.

Воден от горното, съдът

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решение № 2849/01.06.2023г. на СГС, ГО, 17 състав, постановено по гр.д. № 10338/2022г. в частта, в която е отхвърлен искът на Р. М. Ч. по чл.2, ал.1, т.3, пр.2 от ЗОДОВ за присъждане на обезщетение за неимуществени вреди над сумата от 4 000 лв. до 20 000лв и вместо него ПОСТАНОВЯВА:

ОСЪЖДА Прокуратура на РБългария, гр. София, бул. „Витоша“ № 2 да заплати на Р. М. Ч., ЕГН *****, гр. **, кв. „****“, ул. „****“ № **, комплекс „****“, бл.*, ап.* и със съдебен адрес: гр. София, бул. „Васил Левски“ № 82А, първи надпартерен етаж, вдясно чрез адв. И. Г. сумата от 16 000 лв. / шестнадесет хиляди лева/ обезщетение за неимуществени вреди по иск с правно основание чл.2, ал.1, т.3, пр.2 от ЗОДОВ, в едно със законната лихва, считано от 04.10.2019г. до окончателното й изплащане.

ПОТВЪРЖДАВА решението в останалата обжалвана част.

ОСЪЖДА Прокуратура на РБългария, гр. София, бул. „Витоша“ № 2 да заплати на адв. И. Е. Г., гр. София, бул. „Васил Левски“ № 82А, първи надпартерен етаж, вдясно 1488лв. и още 944, 40 лв. адвокатско възнаграждение на основание чл.38, ал.1 ,т.3 от ЗАдв. съответно за САС и СГС.

Решението е влязло в сила в частта, в която предявеният иск е уважен 4 000 лв.

Решението подлежи на обжалване пред ВКС в едномесечен срок от съобщението до страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____